

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

17 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecători – Anatolie Țurcan, Ion Guzun, Elena Cobzac și Victor Boico,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Natalia Andronic, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 mai 2019, în cauza penală în privința lui

Plamadeala Vasilii Xxx, născut la xxx, originar din xxx, domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.03.2016 - 21.12.2018;

Instanță de apel: 18.04.2019 - 27.05.2019;

Instanță de recurs: 31.07.2019 - 17.03.2020;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni din 21 decembrie 2018, Plamadeala Vasilii a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.151 alin.(1) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 4 ani.

Conform Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesul penal în privința lui Plamadeala Vasilii învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, a fost încetat.

Demersul procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare de la Plamadeala Vasilii se respinge ca neîntemeiat.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Plamadeala Vasilii la 14 februarie 2016, aproximativ la ora 01:30, urmărind scopul încălcării în mod grosolan a ordinii publice, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, manifestând un cinism și o obrăznicie deosebită sub un pretext neînsemnat precum că, partea vătămată Darii Ion i-ar fi reproșat o altercație verbală prietenei acestuia, a iscat un conflict cu numitul în incinta casei de cultură

din satul Vasieni. r- nul Ialoveni, după care ieșind afară, în loc public, numindu-l cu cuvinte obscene în mod demonstrativ, cu același scop i-a aplicat lui Darii Ion trei lovituri cu cuțitul în regiunea cutiei toracice și abdomenului.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.524/D din 02 martie 2016, în rezultatul acțiunilor huliganice ale lui Plamadeala Vasilii, partea vătămată Darii Ion s-a ales cu plagă tăiată penetrantă la nivelul abdomenului cu lezarea omentului mare/hemoperitoneum 700 ml sânge, plagă tăiată penetrantă la nivelul regiunii lombare pe stânga, plagă tăiată superficială la nivelul regiunii lombare pe stânga, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect tăietor- înțepător, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare gravă.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Plamadeala Vasilii să fie condamnat în baza art.151 alin.(1) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis. De asemenea, a încasa de la inculpatul Plamadeala Vasilii în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 3 706 lei, ce constituie cheltuieli pentru efectuarea expertizelor medico-legale: nr.117 din 03.03.2016; nr.26 din 10.03.2016; nr.524/D din 01.03.2016; nr.118 din 04.03.2016.

În motivarea apelului a invocat că, prima instanță nu a apreciat corect gradul de pericolul social al faptei ce-l prezintă pentru societate această infracțiune. Mai mult, instanța de judecată nu a ținut cont de faptul, că anterior inculpatul a fost deja condamnat cu suspendarea executării pedepsei, însă nu și-a făcut concluziile necesare și din nou cu premeditate a comis o infracțiune privind încălcarea grosolană a ordinii publice, cu încercarea aplicării obiectelor pentru vătămarea integrității corporale, concomitent aplicând și violența asupra persoanei cu vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății care este periculoasă pentru viață.

De asemenea, a indicat că suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința inculpatului Plamadeala Vasilii vine în contradicție cu prevederile art.2 alin.(2) Cod penal, care stipulează că legea penală are drept scop prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. Concomitent, pedeapsa aplicată este contrară scopului pedepsei penale de corectare a condamnatului, precum și de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Totodată, aplicarea unei asemenea pedepse din partea instanței de judecată poate crea impresia eronată inculpatului, cât și altor făptuitori, despre blândețea legii penale și continuarea comiterii fără careva impedimente a unor fapte similare.

Consideră că, prima instanță la adoptarea soluției nu a luat în considerație fapta imputată lui Plamadeala Vasilii cu împrejurările concrete ale cauzei și nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii, de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de scopul pedepsei penale, de faptul că acesta în cadrul mării penale și până la pronunțarea sentinței nu a recuperat benevol cheltuielile judiciare suportate în legătură ce desfășurarea urmăririi penale. Astfel, neîntemeiat a suspendat executarea pedepsei pe un termen de probațiune de 4 ani.

Totodată, a enunțat că solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea

din contul inculpatului Plamadeala Vasilii în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 3 706 lei, este întemeiată și urmează a fi admisă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 mai 2019, a fost respins ca nefondat apelul, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a indicat, la caz soluția primei instanțe, cu referință la vinovăția inculpatului Plamadeala Vasilii este pe deplin justificată, or, verificând din oficiu la acest capitol sentința pronunțată, a conchis că vina inculpatul de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.151 alin.(1) și art.287 alin.(3) Cod penal este dovedită integral prin probele administrate și cercetate potrivit prevederilor art.101 Cod procedură penală.

În continuare, instanța de apel a reținut faptul că acuzatorul de stat contestă sentința instanței de fond în partea pedepsei pe capătul de acuzare prevăzut de art.151 alin.(1) Cod penal și în partea cheltuielilor de judecată.

Respectiv, la capitolul numirii pedepsei inculpatului Plamadeala Vasilii, instanța de apel consideră concluzia primei instanțe corespunzătoare stării de drept și întemeiată din punct de vedere al principiilor și criteriilor stabilirii pedepsei penale. De asemenea, a remarcat că starea de fapt reținută și de drept apreciată concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate în cauză, relevate și analizate în cuprinsul sentinței, verificate în apel.

Referitor la corectitudinea individualizării pedepsei stabilite inculpatului Plamadeala Vasilii, instanța de apel a conchis, că prima instanță la stabilirea categoriei pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, în conformitate cu art.art.6, 7, 16, 72, 75, 76, 77, 78, Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de apel constată că, acțiunile inculpatului Plamadeala Vasilii, au fost încadrate în baza art.151 alin.(1) Cod Penal pentru care legea penală prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 5 la 10 ani, iar din interpretarea sistemică a prevederilor art.151 alin.(1) Cod Penal și art. 6 alin.(4) Cod Penal infracțiunea incriminată inculpatului se califică ca infracțiune gravă.

Instanța de apel a conchis, că în speță instanța de fond a respectat cerințele de motivare referitor la procedura executării pedepsei de către inculpat, precum și a luat în considerație căința sinceră și că inculpatul se caracterizează pozitiv.

În cele din urmă, instanța de apel a ajuns la concluzia că scopul prestabilit al legii penale privind corectarea și reeducarea inculpatului Plamadeala Vasilii, v-a fi pe deplin atins, doar prin menținerea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, instanța de apel consideră justă aplicarea prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatului Plamadeala Vasilii suspendând condiționat pedeapsa principală sub formă de închisoare pe o perioadă de probațiune de 4 ani, ținând cont de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, că acțiunea săvârșită face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, de persoana inculpatului, de comportamentul acestuia în timpul și după săvârșirea infracțiunii, nu are

antecedente penale, se caracterizează pozitiv.

Suplimentar, a notat că pedeapsa penală are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, concretizând dezaprobarea legală și judiciară, atât în ceea ce privește fapta penală săvârșită, cât și în ceea ce privește persoana inculpatului. Pe de altă parte, pedeapsa trebuie să fie astfel individualizată încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte penale similare. Aprecierea instanței de judecată că scopul pedepsei poate fi atins și fără aplicarea imediată a acesteia, trebuie să se fundamenteze pe un complex de elemente obiective și subiective, care să conducă la concluzia că scopul pedepsei, poate fi realizat și în acest mod.

Așadar, în ceea ce privește modalitatea de executare a pedepsei penale sub formă de închisoare de către inculpatul Plamadeala Vasilii, instanța de apel a explicat că în privința acestuia nu se impune în mod imperativ ca executarea pedepsei să fie în regim real, or, nu trebuie pus accentul în mod deosebit pe rolul punitiv al sancțiunii, în detrimentul celui educativ și de reintegrare socială, interesul comunității fiind ca asemenea fapte să nu se mai repete, iar inculpatul să se reintegreze în societate în spiritul respectării normelor legale.

Referitor la solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 3 706 lei ce constituie cheltuieli pentru efectuarea expertizelor medico-legale, instanța de apel consideră justă concluzia primei instanțe și în această parte.

A remarcat, că prin legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare 09.02.2018 a fost exclus alin.(2) din art.143 Cod de procedură penală. Instanța de apel a constatat că raportul de expertiză medico-legală nr. 117 din 03.03.2016, raportul de expertiză medico-legală nr.26 din 10.03.2016, raportul de expertiză medico-legală cu nr.524/D din 04.03.2016, raportul de expertiză medico-legală cu nr.118 din 04.03.2016 au fost efectuate la solicitarea organului de urmărire penală până la intrarea în vigoare a Legii sus menționate prin care a fost exclus alin.(2) din art.143 Cod de procedură penală.

În final, a enunțat că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului.

5. Procurorul, în temeiul pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale a invocat, că soluția instanței de apel este una vădit neîntemeiată și ilegală sub aspectul greșitei individualizării a pedepsei penale prin faptul menținerii suspendării condiționate a executării pedepsei stabilite inculpatului Plamadeală Vasilii.

În susținerea acestei ipoteze, călăuzitoare sunt și prevederile din pct.14.7 a Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12 decembrie 2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, unde este stipulat că, în sensul cerințelor art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește

elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal, contravențional ori civil au fost corect aplicate.

Consideră, că instanța de apel la adoptarea soluției de admitere a apelului procurorului, cu casarea parțială a sentinței, nu a respectat exigențele legale la efectuarea operațiunii de individualizare a pedepsei, adoptând astfel o soluție greșită în cauza deferită judecării.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sânt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care sar fi putut produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația material, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii, deci este vorba de personalitatea infractorului.

A remarcat, că aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, sau valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de pedeapsă principală, prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal.

În consecință a menționat, că aplicarea prevederilor art.90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea omisă de el este un incident în viața acesteia. Totodată, textul art.90 alin.(1) Cod penal, prin sintagma "poate", oferă - posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

Prin urmare, în sensul legii, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, după caz, și a celei complementare, instanța trebuie să dea o suplimentară motivare de ce trage concluzia că vinovatul nu este rațional ca să execute real termenul pedepsei stabilite.

Instanța de fond și de apel au ignorat faptul că inculpatul Plamadeala Vasiliu a comis o infracțiune gravă, cu aplicarea unui cuțit, în rezultatul căreia părții vătămate Darii Ion i-au fost cauzate leziuni corporale grave, deci cu un impact social acut în societate; anterior fiind condamnat, iar conform caracteristicii este caracterizat negativ, și fără a lua în considerație cele menționate a stabilit inculpatului pedeapsă sub formă de închisoare, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, neîntemeiat.

Pe de altă parte, acuzarea critică soluția adoptată de către instanța de apel și în partea ce ține de respingerea solicitării procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 3 706 lei, ce constituie cheltuieli pentru

efectuarea expertizei medico-legale nr. 117 din 03.03.2016, a expertizei medico-legală nr.26 din 10.03.2016, a expertizei medico-legală cu nr.524/D din 34.03.2016, a expertizei medico-legale cu nr. 118 din 04.03.2016.

Astfel, a reiterat prevederile art.227 alin.(1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Potrivit alin.(3) al aceleiași norme „Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate”. Aliniatul (3) a normei indicate, este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces. Totodată, legislatorul a expus suficient de clar în art.229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat. Prin urmare, în situație când art.229 alin. 1) Cod de procedură penală stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli este neîntemeiată, or procurorul în apelul declarat a făcut dovada cheltuielilor suportate de stat la efectuarea expertizelor judiciare.

Subsidiar celor invocate supra, acuzarea a remarcat că efectuarea cheltuielilor de judecată într-o cauză penală este provocată de săvârșirea infracțiunii, care evident impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind fapta sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Trecerea cheltuielilor judiciare în contul statului la părerea acuzării intră în contradicție și cu prevederile art.16 alin.(2) din Constituție, prin care se indică că „Toți cetățenii R. Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice...”, iar banii cheltuiți de stat în urma acțiunilor infracționale a făptașului, care este recunoscut vinovat în modul stabilit de lege, sunt bani publici ce revin din contribuțiile cetățenilor.

Generalizând experiența statelor europene la acest capitol (Germania, Estonia, Letonia, România), unde lucrurile stau altfel, practicile în domeniu la toate etapele unui proces penal, pun sarcina achitărilor pe seama persoanei care a săvârșit infracțiunea și nu pe umerii contribuabililor onești.

În final, relevă asupra faptului, că instanța de apel n-a îndeplinit cerințele stipulate în prevederile art.101, 394, 414 Cod de procedură penală, iar acestea constituie temei de drept pentru recurs ordinar prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu

poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

În conformitate cu prevederile art.art.414-417 Cod de procedură penală, instanța de apel, urma să soluționeze paralel cu starea de fapt și chestiunile de drept, inclusiv: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal, au fost corect aplicate.

În corespundere cu art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal reține că recurentul invocă ca temeiuri de casare a deciziei instanței de apel pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora o hotărâre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul când hotărârea atacată nu cu prinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Cu referire la cele ce preced, Colegiul penal lărgit consideră că instanțele de fond greșit și-au motivat soluția privind individualizarea executării pedepsei în privința inculpatului și nu au pătruns în esența problemei de fapt și de drept, eronat aplicând în privința inculpatului dispoziția art.90 Cod penal.

Discordanța între cele reținute de instanțe și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

În acest context, instanța de recurs amintește că, potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Luând ca bază aceste prevederi ale legii penale și soluționând chestiunea cu privire la vinovăția inculpatului, de jure și de facto, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a-l supune pe inculpat răspunderii penale și decide asupra cuantumului pedepsei care urmează a i se stabili acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze

scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială.

Aplicarea unei pedepse inechitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de Convenția Europeană.

Colegiul penal remarcă aici că, principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art.art.62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite.

Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit de împrejurările în care fapta a fost săvârșită, de urmările produse sau care urmau a se produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei sau valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de pedeapsă, prevăzut de art.151 alin.(1) Cod penal.

Ulterior, după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii pedepsei închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării executării pedepsei în privința vinovatului pe o perioadă de probațiune stabilit de instanța de judecată.

Pe cale de consecință, raportat la considerentele expuse supra, Colegiul penal remarcă că aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea săvârșită de ea este un incident în viața acesteia.

Prin urmare, în sensul legii, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să dea o motivare suplimentară, din care considerente a concluzionat că inculpatul nu este rațional să execute real termenul pedepsei stabilite.

Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

La caz, din actele dosarului se constată că inculpatul a săvârșit o infracțiune

gravă, cu un grad prejudiciabil sporit, prin ce a fost periclitată ordinea de drept.

Conform art.90 alin.(1) Cod penal, la stabilirea pedepsei închisorii pe termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, poate ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită și poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai decît în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune.

În speță, reieșind din soluția adoptată de instanța de apel, se constată că la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului, instanța nu a avut în vedere scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art.art.61, 75 Cod penal, nu a ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, per ansamblu, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Astfel, instanța de recurs apreciază că modalitatea de executare aleasă și cuantumul pedepsei stabilite inculpatului, nu este în acord cu principiul proporționalității având în vedere fapta săvârșită și urmările produse.

Mai mult, Colegiul lărgit amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului, ceea ce în cauza deferită judecării nu se constată.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de săvârșire a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;

- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;

- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;

- motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;

- conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal;

- nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială, etc.

La caz, așa cum rezultă din textul deciziei instanței de apel, aceasta a motivat dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate inculpatului menționând că inculpatul se poate îndrepta fără a executa real pedeapsa închisorii, ceea ce se consideră de către instanța de recurs drept o concluzie eronată, care nu poate fi menținută.

Așadar, Colegiul penal lărgit statuează că, decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate. Or, instanța

trebuia să dea o suplimentară motivare de ce trage concluzia că inculpatul nu este rațional să execute real termenul pedepsei stabilite.

Instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursului declarat de procuror și constată că, concluziile instanțelor de fond, precum că, corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, suspendarea condiționată a pedepsei, a fost greșită și neîntemeiată.

În situația dată, Colegiul penal reține că inculpatul Plamadeala Vasiliu a comis o infracțiune gravă (cu un impact social acut în societate), anterior a fost condamnat (Vol. 1, f.d.177-180), potrivit caracteristicii eliberate de Primăria Horodca r-nul Ialoveni se caracterizează negativ (Vol. 1, f.d.185). Prin urmare, rejudecând cauza, instanța de recurs conchide că în privința lui Plamadeala Vasiliu, care a fost condamnat în baza art.151 alin.(1) Cod penal, la 5 ani închisoare, urmează a i se stabili executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit evidențiază că, corectarea inculpatului Plamadeala Vasiliu va fi asigurată doar prin executarea reală a pedepsei închisorii, circumstanța dată fiind reținută sub aspectul aprecierii personalității inculpatului, care nu a tras concluziile respective, nu s-a corectat și reeducat, și din nou a săvârșit fapte prevăzute de legea penală. Deci, anume executarea reală a pedepsei închisorii răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art.61 alin.(2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal lărgit reține că excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, în raport cu soluția prevăzută la art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, nu poate fi considerată o agravare a situației acestuia.

Or, ca agravare a situației condamnatului se înțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt alineat nou, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuă; situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii, care afectează dreptul inculpatului la apărare.

Față de cele ce preced, Colegiul penal lărgit conchide că recursul declarat de procuror urmează a fi admis, casate parțial sentința primei instanțe și decizia instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei, cu excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, în privința lui Plamadeala Vasiliu.

Pe de altă parte, instanța de recurs respinge ca nefondat argumentul recurentului referitor la încasarea din contul inculpatului a sumei de 3 706 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată. Or, instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în

mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată, suportate pentru efectuarea expertizelor medico-legale.

Reiterând prevederile art.227 alin.(2) și (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide, că suma de 3 706 lei a fost necesară pentru efectuarea expertizelor medico-legale nr. 117 din 03.03.2016; nr.26 din 10.03.2016; nr.524/D din 34.03.2016; nr. 118 din 04.03.2016 dispuse de către organul de urmărire penal. Respectiv, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Totodată, referirea recurentului la Legea nr.316 din 22 noiembrie 2017, prin care a fost exclus alin.(2) din art.143 Cod procedură penală, nu poate fi reținută, deoarece respectiva Lege a intrat în vigoare la 09 februarie 2018, pe când infracțiunea a fost comisă și expertiza a fost efectuată până la aceste modificări.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul penal lărgit constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul prevăzut în art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, „în decizia atacată s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale”, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu dispunerea excluderii aplicării prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatului.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Natalia Andronic, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 mai 2019 și sentința Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni din 21 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui *Plamadeala Vasilii Xxx*, în latura penală în partea stabilirii pedepsei, cu rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri prin care dispune excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatului.

Termenul executării pedepsei urmează a fi calculat din momentul reținerii inculpatului.

În rest dispozițiile hotărârilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată motivat la 21 mai 2020.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Anatolie Țurcan

Ion Guzun

Elena Cobzac

Victor Boico